

18.5.2004

Får publiceras 18.5.2004 klockan
11.30

Till massmedierna

GRÄNSSAMARBETSPROJEKTETS SLUTRAPPORT ÖVERLÄMNANDES TILL STATSMINISTRARNA

Arbetsgruppen för gränskommunsamarbete mellan Finland och Norge överlämnade tisdagen den 18 maj sin slutrapport till statsminister **Matti Vanhanen** och Norges statsminister **Kjell Magne Bondevik** när ministrarna träffades i Uleåborg. Rapporten överlämnades av ledarna för projektet överdirektör **Cay Sevón** från inrikesministeriet i Finland och statssekreterare **Anders Eira** från Kommunal- och regionaldepartementet i Norge.

Huvudsyftet är att trygga bastjänsterna

Samarbetsprojektet för att utreda gränskommunsamarbete mellan Finland och Norge hade som mål att intensifiera samarbetet över gränserna i kommunerna i norra Finland och norra Norge för att stärka bastjänsterna, områdets livskraft och samiskans framtid i det nordliga gränsoområdet. Projektet har kartlagt vilka de nuvarande hindren för samarbete är och har försökt finna metoder som kan hjälpa kommunerna att samarbeta i frågor som gäller att organisera och använda tjänsterna i framtiden. Projektet fick sin start utgående från diskussioner mellan statsministrarna **Lipponen** och **Bondevik** i Joensuu i september 2002.

Gränssamarbetsprojektet mellan Finland och Norge har letts av ministrarna med ansvar för kommunfrågor i Finland och Norge. De viktigaste aktörerna har varit de tre nordligaste kommunerna i Finland och nio gränskommuner i Norge. Dessutom har båda länderna haft deltagare på landskapsnivå, från sametinget och andra lokala aktörer. Gemensamma möten har ordnats i de deltagande kommunerna på båda sidorna om gränsen. Dessutom har kommunerna startat gemensamma temagrupper där alltid en finsk och flera norska kommuner varit med. Projektets avslutande möte hölls i Finland i Karigasniemi i Utsjoki den 12 och 13 februari 2004.

Under arbetets gång har kommunerna kommit närmare varandra och funnit nya möjligheter till samarbete över landsgränserna.

Att utveckla språkkunskaperna är en viktig uppgift

Problemen och möjligheterna att lösa dem har behandlats i samarbete med utgångspunkt från lokala förhållanden. Utvecklingsförslagen omfattar offentliga tjänster, undervisningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet, samarbete inom den tekniska sektorn samt brand och räddningsväsendet. Dessutom innehåller rapporten åtgärdsrekommendationer när det gäller näringspolitiken och att bygga en infrastruktur. En del av förslagen kräver samarbete mellan staterna och eventuellt att det införs en försökslagstiftning i området.

I rapporten lyfts språkkunskap fram som ett prioriterat insatsområde när samarbetet utvecklas. I området talas finska, norska och tre samiska språk. Både norrmännen och finländarna betonar att man i framtiden måste satsa på att göra det möjligt att förbättra språkkunskaperna och ha tillgång till tolkning på båda sidorna om gränsen. I Norge skall kunskaperna i finska öka och i norra Finland skall kunskaper i norska främjas. Många förslag om att förbättra språkkunskaperna kan genomföras genom lokala beslut. Redan idag kan man läsa norska i skolorna i kommunerna Enare och Utsjoki och på samma sätt kan man på norska sidan i Tana, Kautokeino och Karasjok läsa finska. Vuxenutbildningsmöjligheterna skall utvecklas bl.a. med hjälp av språkstudior och studier på distans.

Utbudet av tjänster på samiska

Rapporten innehåller en rad förslag som går ut på att stärka det samiska språkets ställning som undervisningsspråk och när det gäller utbudet av tjänster. Beträffande social- och hälsovårdstjänsterna har utredningar gjorts om bl.a. tillgången på tjänster på samiska på barnrådgivningarna, inom primärhälsovården, vid läkarjourer, inom olika områden av specialsjukvården, inberäknat psykiatrin samt inom barndagvården.

Utredning om möjligheterna att göra Samegymnasiet i Utsjoki till en statlig skola

För att trygga verksamheten vid Finlands enda samegymnasium och ge skolan en stabilare ekonomisk grund att stå på rekommenderas det att det utreds om det är möjligt att administrativt slå ihop gymnasiet med Sameområdets utbildningscentral som ägs av staten. Det förslås att en utredning skall genomföras av undervisningsministeriet, utbildningsstyrelsen och inrikesministeriet. Syftet med att omorganisera

samegymnasiet är att själva gymnasieverksamheten kan hållas kvar i Utsjoki.

Samordnare skall uppmuntra användning av tjänster över gränsen

Inom undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet anses ett av de viktigaste utvecklingsobjekten vara att förenhetliga behörighetskraven för personal bl.a. för att trygga tjänster på samiska, förenhetliga läroplanerna samt öka lärar- och elevutbyte. I rapporten föreslås att kommunerna startar ett särskilt projekt med en samordnare för gränssamarbetet när det gäller bastjänsterna. Inom ramen för projektet kan man öka sakkunskapen och informationen om de samarbetsmöjligheter för att organisera tjänsterna som redan finns. I de frågor där lagarna i fråga om tjänsterna skiljer sig från varandra Finland och Norge föreslås att båda länderna överväger att införa en regionalt och tidsmässigt begränsad försökslag som gör det möjligt att införa samarbetsformer som avviker från den allmänna regleringen i kommunerna inom gränskommunområdet.

Enhetliga nödnummer

Inom den tekniska sektorn samt inom brand- och räddningsområdet anses det vara viktigt att nödcentralmyndigheternas verksamhet samordnas och att telekommunikationerna inom området byggs ut. Det föreslås att ländernas centralförvaltningar börjar utreda möjligheterna att förenhetliga nödnumren i Norge och Finland. På lokal nivå föreslås bl.a. att insatser görs för att förenhetliga ländernas skyltningspraxis när det gäller sjukhus och läkarjourer. När det gäller telekommunikationer har projekt framför allt tagit upp utbyggandet av bredbandsförbindelser över gränsen för att trygga specialbehoven.

Gemensamt möte för renägare

Frågor som diskuterats och behandlats när det gäller näringsverksamheten är bl.a. tullen, utmaningar på grund av att företag samarbetar över gränserna samt renskötselsamarbete. Samarbetet mellan turistföretag uppmuntras fortsättningsvis och det föreslås att det görs en utredning om möjligheterna att ha gemensamma produktpaket, gemensam marknadsföring och enhetlig praxis ifråga om tjänster och priser. För att öka samarbetet inom renskötsel föreslås att det ordnas ett gemensamt möte mellan renägar- och producentorganisationerna där man kan

diskutera gemensamma fortsatta åtgärder i frågor som gäller produktion och marknadsföring av renkött.

Rapporten finns på finska, svenska och samiska på adressen
<http://www.intermin.fi>

Närmare information: överdirektör **Cay Sevon**, tfn 09 160 42831 och
överinspektör **Mika Riipi**, tfn 09 160 44507